

Staatsexamens Nt2

Deelname, resultaten en kenmerken van kandidaten

Wie namen de afgelopen jaren deel aan de Staatsexamens Nt2? Wat waren hun resultaten? Waar bereidden zij zich voor? Simon Verhallen zet in dit artikel een en ander op een rij. De afgelopen jaren zijn er veel verschuivingen in deelname aan de Staatsexamens Nt2 geweest. In de loop van de jaren 90, vorige eeuw, en de beginjaren 2000, nam de deelname geleidelijk en gestaag toe. Onder het regime van het Nieuwkomersbeleid van de paarse coalities werden steeds meer kandidaten voorbereid op zowel de Programma I- als de Programma II-examens. Kandidaten gebruikten het diploma Nt2 voor inschrijving in opleidingen (mbo, hbo en universiteit), bij het zoeken naar passend werk als zij naast hun buitenlandse diploma's een bewijs van hoge taalvaardigheid in het Nederlands willen overleggen en bij inburgering en naturalisatie. Veel kandidaten die we spreken zeggen dat ze het diploma Staatsexamen Nt2 gebruikten voor alle drie de doelen.

Nadat de inburgeringsexamens in 2007 door minister Rita Verdonk waren geïntroduceerd, was er vanaf 2008 een flinke teruggang in deelname; het beleid van deze minister was tevens bedoeld als een grote 'schoonmaakactie' in het migrantendomein: het streefniveau werd verlaagd, iedereen uit de doelgroep werd verplicht tot deelname aan een cursus en/of tenminste aan één examen en zo veel mogelijk van die mensen moesten het door haar ingestelde inburgeringsexamen doen. Vanaf het moment dat minister Ella Vogelaar het roer overnam werd deelname aan de Staatsexamens Nt2 voor midden- en hoogopgeleide migranten weer aangemoedigd. Er werden per jaar steeds meer groepen voor de Staatsexamens Nt2 ingeschreven door gemeenten en instellingen, maar ook waren er heel veel zelfstandige inschrijvingen. De piek lag in

2012: 77.043 deelnemingen; 25.620 unieke kandidaten.

Per 1 januari 2013 werd de Wet Inburgering wederom aangepast. Nieuwkomers moeten nu het Nederlands zelfstandig en op eigen kosten verwerven en gaan ook op eigen kosten naar een examen dat telt voor de inburgeringsplicht. Oudere contracten tussen gemeenten, aanbieders en inburgeraars van vóór 2013 worden nog afgerond in de jaren 2013 en 2014. Vanaf 1 januari 2015 geldt onverkort het nieuwe regime. Inmiddels wilde de minister van OCW ook graag de deelnameprijs voor de Staatsexamens verhogen (meer in lijn met de inschrijvingskosten voor de inburgeringsexamens).

Al zulke maatregelen hebben natuurlijk effect op de deelname. Ook op de resultaten. Zie de hierop volgende Tabel 1 en 2.

Tabel 1. Aantal deelnemingen * Staatsexamens Nt2

	programma I	programma II	totaal
2010	27.330	23.000	50.330
2011	39.750	27.800	67.550
2012	49.191	27.852	77.043
2013	30.876	20.107	50.983

* Een deelneming is een inschrijving van een kandidaat voor een deelname aan alle vaardigheden in één keer, of een deelname aan een of enkele vaardigheden, ongeacht of het de eerste kans of een herkansing betreft. Elke nieuwe inschrijving voor deelname is een nieuwe deelneming.

Tabel 2. Aantal unieke kandidaten staatsexamens Nt2

	programma I	programma II	totaal
2010	9.756	7.965	17.721
2011	13.743	9.694	23.437
2012	16.126	9.494	25.620
2013	10.118	6.661	16.779

Tabel 3. Slagingspercentages Staatsexamen Nt2 Programma I 2008 - 2013

	Lezen	Schrijven	Luisteren	Spreken
2008	59	61	63	66
2009	61	57	56	63
2010	58	58	51	66
2011	59	53	48	65
2012	53	52	47	63
2013	61	57	59	69

Tabel 4. Slagingspercentages Staatsexamen Nt2 Programma II 2008 - 2013

	Lezen	Schrijven	Luisteren	Spreken
2008	67	62	70	77
2009	69	65	70	80
2010	72	67	64	81
2011	73	69	64	84
2012	65	68	66	82
2013	76	74	76	87

Toename aantal geslaagden

De resultaten op PROGRAMMA I werden gemiddeld elk jaar iets lager in de periode 2008 - 2012. Vanaf 2013 is er weer een toename van aantallen geslaagden. Een mogelijke verklaring voor die ontwikkeling is de verandering van de wetgeving inburgering en het beleid met betrekking tot de gemeentelijke cursussen. De financiering van de inburgeringsactiviteiten heeft als regel dat voor cursussen wordt betaald voor deelname aan de cursus en vervolgens voor deelname aan het examen. Ongeacht de uitkomst van het examen. Het is zeer waarschijnlijk dat er toen ook cursisten aan de examens deelnamen die er nog niet aan toe waren of het vereiste niveau zeker nog niet bereikt hadden.

De onderdelen **Lezen** en **Spreken** worden door deze groepen kandidaten beter gemaakt dan de onderdelen **Schrijven** en **Luisteren**. Daar is niet echt een goede verklaring voor.

Bij PROGRAMMA II zijn de resultaten van alle onderdelen in het jaar 2013 toegenomen. De resultaten op **Luisteren** waren enkele jaren op een lager niveau dan de andere vaardigheden, maar dat is in 2013 veranderd.

Verder blijkt uit onze interne cijfers dat er nog steeds grote regionale verschillen tussen de slagingspercentages bestaan. De gemiddelde scores in Zwolle, Eindhoven en Breda liggen al jaren op hetzelfde, hoge niveau (508), terwijl men bijvoorbeeld in Amsterdam bij geen enkele vaardigheid (ook niet bij **Spreken**) met een gemiddelde score boven de 500 punten uitkomt.

De deelnemers

Deelnemers aan het Staatsexamen Nt2 vullen altijd een vragenlijst in. Zij krijgen die bij hun eerste inschrijving/deelneming. We verkrijgen met die vragenlijsten veel informatie over de deelnemers en hun motieven en verwachtingen voor deelname. We kunnen ook met die gegevens de deelname van de verschillende jaren met elkaar vergelijken.

Nieuwkomers en oudkomers

Er is wel zeker een verschuiving in de deelnemerspopulatie, als gevolg van de beleidswijzigingen. Daarbij kijken we in het bijzonder naar drie subgroepen: zeer recente nieuwkomers (één of enkele jaren in Nederland), nieuwkomers van het vorige decennium en echte oudkomers (van vóór 2000).

Tabel 5. Verblijfsduur van deelnemers StexNt2 in 2012 en 2013

In Nederland sinds:	Programma I 2012	Programma I 2013	Programma II 2012	Programma II 2013
2010-'12/'13	21%	41%	28%	45%
2000-2009	59%	51%	58%	44%
Vóór 2000	20%	8%	14%	11%

We zien dat in 2012 nog veel oudkomers (van vóór 2000) en relatieve oudkomers/nieuwkomers (van 2000-2009) aan de StexNt2 deelnemen. Zeker bij PROGRAMMA I. In 2013 verandert die verhouding. Dan is bijna de helft van de deelnemers in hetzelfde jaar of pas één of enkele jaren geleden in Nederland aangekomen.

Herkomst van de deelnemers in 2012 en 2013

In tegenstelling tot wat we misschien zouden verwachten is er nauwelijks een verschil te vinden tussen de groepen deelnemers van de verschillende jaren wat betreft de etnische achtergrond of nationaliteit. We beschikken over gegevens van ongeveer 60% van de deelnemers omdat niet alle inschrijvers in dit onderdeel de vragenlijst invult.

Tabel 6. Herkomst van deelnemers (in hoofdgroepen)

Herkomst	Programma I 2012	Programma I 2013	Programma II 2012	Programma II 2013
Onbekend	40%	40%	38%	40%
Bekend & daarvan:	60%	60%	62%	60%
-Azië	23%	24%	15%	16%
-Oost Europa	20%	21%	23%	22%
-Midden Oosten	16%	16%	16%	16%
-Noord Afrika	12%	11%	9%	7%
-Afrika	11%	11%	8%	6%
-Zuid Amerika	9%	9%	10%	9%
-(half) Westers	9%	9%	19%	24%

Ook als we kijken naar specifieke etnische groepen dan zien we tussen 2012 en 2013 niet echt opvallende verschillen:

- **Traditionele migrantengroepen:**
Turken en Marokkanen (samen) in 2012: 16%, en 2013: 13%
- **Oost-Europeaanen:**
Polen, in 2012: 6% en in 2013: 6%
Roemenen, in 2012: 2% en in 2013: 1.5 %
Bulgaren, in 2012: 1.5% en in 2013: 1%
Hongaren, in 2012: 1% en in 2013: 1%
- **Bruiddonorlanden:** samengenomen Indonesië, Thailand, Brazilië, Fillipijnen, Colombia, in 2012: 15% en in 2013: 15%.

Waar hebben de kandidaten zich op het examen voorbereid?

Veel kandidaten hebben een Nt2-cursus op een ROC gevolgd, Programma I (PI)-kandidaten meer dan de Programma II (PII)-kandidaten. We zien dat inmiddels de meerderheid van de deelnemers van PII bij losse Nt2-instituten en bij afdelingen van het hoger onderwijs hun Nt2-lessen hebben gevolgd. Bij Programma I leert ook nog eens een kwart van de kandidaten via zelfstudie het Nederlands. We zien ook dat ISK's evenveel PI- als PII-kandidaten afleveren.

Tabel 7 Waar heeft men lessen gevolgd

Lessen gevolgd	Programma I 2012	Programma I 2013	Programma II 2012	Programma II 2013
Onbekend	43%	40%	40%	43%
Bekend & daarvan:	57%	60%	60%	57%
op ROC	43%	38%	30%	22%
zelf	22%	25%	15%	16%
op een Nt2-instituut	23%	23%	30%	33%
op een ISK	4%	4.5%	5%	5%
op een werkloercursus	3%	2.5%	3%	3%
overig (PI) / hbo of universiteit (PII)	5%	6%	17%	21%

Overigens zegt ongeveer 50% van de bevroegden nog lessen te volgen. De ene helft is dus al afgezwaid maar de andere helft is nog niet met lessen gestopt.

De deelnemers aan PI hebben vaak een middenschool achtergrond (na de basisschool enkele jaren voortgezet onderwijs); deelnemers aan PII hebben vaak een vorm van hoger onderwijs achter de rug.

Tabel 8. Opleidingsachtergrond

Opleidingsachtergrond	Programma I 2012	Programma I 2013	Programma II 2012	Programma II 2013
Basisschool	28%	25%	-	-
Basisschool + middenschool	37%	38%	9%	10%
Basisschool + high school (o.i.d.)	35%	37%	39%	38%
Hoger onderwijs of Universiteit	-	-	47%	46%

Redenen voor deelname

Deelnemers van PII examens hebben zich in meerderheid ingeschreven vanwege hun studiewens. Bij PI is dat aandeel minder, maar toch altijd nog ongeveer 40%. In beide populaties is verder tussen 30 en 40% van de deelnemers van plan hun diploma te gebruiken bij het vinden van (ander) werk. We zien in de verschillende jaren niet zo veel verandering.

Tabel 9. Toekomstplannen

Toekomstplannen; na het behalen van het diploma	Programma I 2012	Programma I 2013	Programma II 2012	Programma II 2013
Opleiding of studie	43%	44%	56%	59%
Werk	40%	39%	32%	30%
Iets anders	17%	18%	12%	11%

Aan de kandidaten wordt gevraagd waarom ze vooral aan het examen deelnemen. Een flink deel van de kandidaten vult deze vraag niet in. We zien een kenmerkend verschil tussen PI- en PII-deelnemers. Bij PROGRAMMA I geeft ongeveer een derde van de groep aan deel te nemen om aan de inburgeringseis te voldoen. Bij PROGRAMMA II is dat een veel kleiner deel van de populatie. Voor beide programma's geldt dat nog een aanzienlijk deel van de deelnemers zegt het diploma nodig te hebben om aan de studie te kunnen beginnen en het diploma nodig hebben voor de studieverblijfsvergunning.

Tabel 10. Doel voor deelname examen

Waarvoor heeft de kandidaat het diploma Nt2 beslist nodig?	Programma I 2012	Programma I 2013	Programma II 2012	Programma II 2013
Studie- of verblijfsvergunning	24%	29%	36%	42%
Voldoen aan Inburgering	30%	31%	17%	15%
Om een andere reden	46%	40%	48%	43%
(non-respons bij deze vraag)	(44%)	(41%)	(44%)	(46)

Enkele algemene conclusies:

Er is een vaste groep gebruikers van het Staatsexamen Nt2 door de jaren heen: mensen die het diploma nodig hebben voor opleidingen of doorstroom op de arbeidsmarkt, of een ander vast doel voor ogen hebben. Maar er is ook een tweede groep die vooral wordt gestimuleerd door beleid en politiek (verplicht en niet verplicht) om cursussen te volgen en deel te nemen aan de examens om het diploma te halen. Bij afwezigheid van stimulerende maatregelen zien we die mensen niet langs komen.

Recentelijk zijn de slagingspercentages weer wat gestegen. Globaal gesproken zouden we kunnen zeggen dat iets minder dan twee derde van de deelnemers meteen slaagt voor Programma I en ruim twee derde van de deelnemers van PROGRAMMA II.

Deelnemers volgen hun lessen op verschillende plekken. Dat is altijd al zo geweest. Wel is het aandeel voor de ROC's aan het slinken en het aandeel kandidaten dat zelfstandig de taal leert (thuis) toegenomen.

Opvallend is toch dat in veel van de achterliggende kenmerken van de deelnemersgroepen weinig is veranderd.

Simon Verhallen

De auteur is sectormanager staatsexamens Nt2 bij het College voor Examens

Correspondentie: s.verhallen@cve.nl